

[Time: Three Hours]

[Marks: 100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory.
 2. Figures to the right indicate full marks.
 3. Provide statistical data and diagrams wherever necessary.

- Q.1 Attempt **any two** of the following: 20
- a) What is demonetization? Analyze the various objectives of demonetization in India.
 - b) Examine the impact of demonetization on Gross Domestic Product (GDP) & financial saving system.
 - c) Explain the benefits of demonetization.
- Q.2 Attempt **any two** of the following: 20
- a) Explain the counter- cyclical policy in India.
 - b) Evaluate the Fiscal Responsibility Legislation (FRL).
 - c) Analyze the reduction of deficits across states in India.
- Q.3 Attempt **any two** of the following: 20
- a) Explain the case for Universal Basic Income (UBI).
 - b) Enumerate the arguments in favour of universalize the UBI.
 - c) Explain the guiding principles of setting the UBI.
- Q.4 Attempt **any two** of the following: 20
- a) Evaluate the income convergence/divergence for India & global economy from 2004-2014.
 - b) Describe the consumption divergence within India.
 - c) Explain the health convergence for India & the world.
- Q.5 Write notes on **any two** of the following: 20
- a) Digitalization of the Indian economy.
 - b) Fiscal Commitment.
 - c) Financial inclusion in India.
 - d) Fertility and Exceptional Performance of India.

मराठी भाषांतर

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे..
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 ३) आवश्यक तिथे संख्याशास्त्रीय माहिती द्या व आकृत्या काढा.

- प्र.१ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा: (२०)
 अ) निश्चलनीकरण म्हणजे काय? भारतातील निश्चलनीकरणाच्या विविध उद्दिष्ट्यांचे विश्लेषण करा.
 ब) निश्चलनीकरणाचा स्थूल देशांतर्गत उत्पादन (GDP) आणि वित्तीय बचत यावरील परिणामांचे परीक्षण करा.
 क) निश्चलनीकरणाचे फायदे स्पष्ट करा.
- प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा: (२०)
 अ) भारतातील प्रतिचक्रीय (Counter-Cyclical) राजकोषीय धोरण स्पष्ट करा.
 ब) राजकोषीय जबाबदारी कायद्यांचे (FRL) मूल्यमापन करा.
 क) भारतातील राज्यांतर्गत तुट कमी करण्यावर विश्लेषण करा.
- प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा: (२०)
 अ) सार्वत्रिक मुलभूत उत्पन्न च्या समर्थनार्थ मुद्दे स्पष्ट करा.
 ब) सार्वत्रिक मुलभूत उत्पन्न 'सार्वत्रिक' (Universalize) करण्याच्या बाजूने युक्तिवाद मांडा.
 क) सार्वत्रिक मुलभूत उत्पन्न निर्धारित करण्यासाठी मार्गदर्शक तत्वे.
- प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा: (२०)
 अ) २००४ - २०१४ पासून भारत आणि जागतिक अर्थव्यवस्थेसाठी उत्पन्न एककेंद्रभिमुखता आणि तफावतीचे मूल्यमापन करा.
 ब) भारतातील उपभोग खर्च एककेंद्रभिमुखतेचे वर्णन करा.
 क) भारत आणि जगासाठी आरोग्य एककेंद्रभिमुखता स्पष्ट करा.
- प्र.५ टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन): (२०)
 अ) भारतीय अर्थव्यवस्थेचे डीजीटलायजेशन.
 ब) राजकोषीय वचनबद्धता.
 क) भारतातील वित्तीय समावेशन.
 ड) भारतातील जननक्षमता आणि अपवादात्मक कामगिरी.
